

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร : วิเคราะห์จากบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน สามารถสรุป และมีข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษารั้ครั้งนี้ เพื่อทราบถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ และการให้ระดับความสำคัญของนโยบายรัฐบาลในด้านต่างๆ ของสื่อมวลชน การศึกษารั้ครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์นโยบายทักษิณ ชินวัตร จากบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

ทั้งนี้ เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับดังกล่าวมาเป็นตัวอย่างในการวิจัย เนื่องจากต้องการตัวอย่างของหนังสือพิมพ์ที่มีคุณลักษณะโดดเด่นที่แตกต่างกัน ในด้านการเมือง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ

หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ จัดอยู่ในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ (quality newspaper) ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภที่มีผลกระทบต่อสังคม ลักษณะของเนื้อหาสาระค่อนข้างหนัก (มาลี, 2537: 2-4) โดยมติชนจะเน้นข่าวการเมือง ขณะที่กรุงเทพธุรกิจเน้นข่าวเศรษฐกิจ และข่าวการเมือง และเน้นการรายงานวิเคราะห์สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประกอบในคอลัมน์หน้าในด้วย นอกจากนี้ยังเน้นเสนอข่าวในเชิงลึก หรือเจาะเบื้องหลังข่าว เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้เหตุการณ์ที่สลับซับซ้อนเกี่ยวเนื่องรวมทั้งติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเป็นรายวันด้วย และกลุ่มผู้อ่านค่อนข้างอยู่ในวงจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในความเคลื่อนไหวของข่าวสารการเมืองมากกว่าผู้อ่านปริมาณ (มาลี, 2537: 2-4)

สำหรับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จัดอยู่ในหนังสือพิมพ์ประเภทพ่่งปริมาณ หรือประเภทประชานิติ (popular newspaper) ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทที่คนทั่วไปสนใจใคร่จะรู้ ข่าวเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น (sensational) เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวบันเทิง ข่าวเบาๆ

หรือมีข่าวทุกสิ่งทุกอย่างสำหรับสนองผู้อ่านทุกคน ซึ่งมักเป็นที่นิยมสำหรับผู้อ่านระดับกลางลงไป เนื้อหาสามารถเข้าใจได้ (มาลี, 2537: 2-4)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างจากบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 โดยแต่ละฉบับจะมีบทบรรณาธิการ ตั้งแต่ฉบับวันจันทร์ถึงฉบับวันเสาร์ ยกเว้นวันอาทิตย์เพียงวันเดียว และเลือกเฉพาะฉบับที่บทบรรณาธิการมีการเสนอเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

โดยกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับในระยะเวลา 5 ปี รวมแล้วมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 763 บทความ จำแนกเป็นบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน 233 บทความ เริ่มต้นตั้งแต่ฉบับวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ถึงฉบับวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2549 บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 198 บทความ เริ่มต้นตั้งแต่ฉบับวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2544 ถึงฉบับวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 และบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 332 บทความ เริ่มต้นตั้งแต่ฉบับวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ถึงฉบับวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2549

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกรายการ โดยการนำตัวแปรที่ต้องการศึกษามาเป็นหัวข้อในแบบบันทึกรายการ จำแนกเป็น

1. บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
2. ความคิดเห็นของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ประกอบด้วย เป็นเชิงบวก เป็นกลาง เป็นเชิงลบ

3. ข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ประกอบด้วย สนับสนุน เป็นกลาง คัดค้าน

4. นโยบายด้านต่างๆ ของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้อ่านเนื้อหาบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ตั้งแต่ฉบับวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นวันที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนถึงฉบับวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นวันประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2 ของรัฐบาลทักษิณ จากนั้นได้คัดเลือกบทบรรณาธิการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาลทักษิณจากหนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือ พิมพ์กรุงเทพธุรกิจ รวบรวมมาสรุปตามหัวข้อที่ต้องการศึกษา และบันทึกลงในแบบบันทึกการตามหัวข้อที่กำหนด และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาตามหลักเกณฑ์ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และแนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง เพื่อจำแนกว่าเนื้อหาเกี่ยวข้องกับส่วนใดใน 2 ส่วน คือความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยใช้การประมวลผลที่ได้จากการนำข้อมูลจากแบบบันทึกการตามหัวข้อที่ได้ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ค่าร้อยละเพื่อจำแนกข้อมูลในบทบรรณาธิการ ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี และกรอบแนวคิดทางการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยจะใช้นำเสนอแบบพรรณนา แจกแจงตามวัตถุประสงค์ทางการวิจัย และสรุปเป็นประเด็นทั้งหมด

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ว่า

1. หนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งโดดเด่นในการเสนอข่าวสารด้านการเมือง ได้ให้ระดับความสำคัญต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในด้านสังคมมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายนโยบายด้านสังคม เกินกว่ากึ่งหนึ่ง ร้อยละ 57.3 ซึ่งใกล้เคียงกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ให้ระดับความสำคัญต่อนโยบายด้านสังคม ร้อยละ 54.4 ขณะที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ให้ความสำคัญนโยบายด้านการเมือง น้อยกว่าทั้งสองฉบับ คือร้อยละ 39.6

สำหรับนโยบายด้านการเมืองนั้น หนังสือพิมพ์มติชนได้ให้ระดับความสำคัญรองลงมา ร้อยละ 20.1 ซึ่งใกล้เคียงกับด้านเศรษฐกิจ คือร้อยละ 18.4 และ หากเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ที่เน้นการนำเสนอข่าวสารด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ปรากฏว่ามีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 17.6 ขณะที่หากเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กลับพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนซึ่งเน้นการนำเสนอข่าวสารด้านการเมืองโดดเด่นกว่า กลับให้ระดับความสำคัญของนโยบายด้านการเมือง น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่เน้นข่าวสารด้านสังคมและอาชญากรรม ร้อยละ 28.0

2. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเน้นข่าวสารด้านสังคม และอาชญากรรม ได้ให้ระดับความสำคัญต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในด้านสังคมมากที่สุดเช่นกัน ร้อยละ 54.4 ซึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งสอดคล้องกับหนังสือพิมพ์มติชน คือร้อยละ 57 แต่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐอยู่ในสัดส่วนที่น้อยกว่าหนังสือพิมพ์มติชน ขณะที่นโยบายด้านการเมืองนั้น ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กลับให้ระดับความสำคัญมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน โดยไทยรัฐอยู่ที่ร้อยละ 28.0 และมติชน ร้อยละ 20.1 ส่วนนโยบายด้านเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ความสำคัญอยู่ในระดับที่น้อยกว่าทุกฉบับ คือร้อยละ 14.6 เท่านั้น โดยหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ร้อยละ 34.7 และหนังสือพิมพ์มติชน ร้อยละ 18.4

3. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ซึ่งเน้นการนำเสนอข่าวสารทางการเศรษฐกิจและการเมือง ได้ให้ระดับความสำคัญต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในด้านสังคมมากที่สุดเช่นเดียวกัน และใกล้เคียงกับการให้ระดับความสำคัญนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ ร้อยละ 39.6 และ ร้อยละ 34.7 ตามลำดับ หากเปรียบเทียบกับการให้ระดับความสำคัญต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในด้านสังคมกับหนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีสัดส่วนเกินกว่ากึ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่า

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ให้ความสำคัญต่่อนโยบายด้านสังคมของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในสัดส่วนที่น้อยกว่าทั้งสองฉบับ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ได้ให้ความสำคัญทางด้านนโยบายเศรษฐกิจ ร้อยละ 34.7 ซึ่งใกล้เคียงกับด้านการเมือง หากเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐแล้ว จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ได้ให้ความสำคัญทางด้านนโยบายเศรษฐกิจมากที่สุด ส่วนนโยบายด้านการเมืองหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ได้ให้ความสำคัญ ร้อยละ 17.6 ซึ่งใกล้เคียงกับหนังสือพิมพ์มติชน คือ ร้อยละ 20.1 โดยแตกต่างกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ให้ความสำคัญต่่อนโยบายด้านการเมือง มากที่สุดคือร้อยละ 28.0

4. สำหรับนโยบายด้านการต่างประเทศ และด้านสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ให้ความสำคัญมากที่สุด ร้อยละ 4.6 และ 3.5 ตามลำดับ ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนอยู่ในระดับรองลงมา คือร้อยละ 2.9 และ 13. ตามลำดับ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กลับให้ความสำคัญต่่อนโยบายด้านการต่างประเทศ และด้านสื่อมวลชน น้อยที่สุด ร้อยละ 1.9 และ 1.1 ตามลำดับ

5. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ พบว่าหนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งเน้นการนำเสนอข่าวสารด้านการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเน้นการนำเสนอข่าวสารด้านสังคมและอาชญากรรม รวมทั้งหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ที่เน้นการนำเสนอข่าวสารได้เศรษฐกิจและการเมืองเป็นหลัก มีความคิดเห็นต่่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เป็นเชิงลบมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกันทั้ง 3 ฉบับ โดย หนังสือพิมพ์มติชน มีความคิดเห็นในเชิงลบ ร้อยละ 59.2 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความคิดเห็นในเชิงลบ ร้อยละ 57.1 และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ มีความคิดเห็นในเชิงลบมากที่สุด ร้อยละ 66.6

รองลงมาคือความคิดเห็นเป็นกลาง พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ มีความคิดเห็นเป็นกลางที่สอดคล้องกันเป็นลำดับถัดมา โดย หนังสือพิมพ์มติชน มีความคิดเห็นเป็นกลาง ร้อยละ 29.7 ใกล้เคียงกับหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ร้อยละ 29.8 ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความคิดเห็นเป็นกลางมากที่สุด ร้อยละ 33.8

สำหรับ ความคิดเห็นที่เป็นเชิงบวก พบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ ได้มีความเห็นสอดคล้องเช่นกัน โดยมีความคิดเห็นเป็นเชิงบวกในสัดส่วนที่น้อยที่สุด หนังสือพิมพ์มติชนมีความคิดเห็นที่

เป็นเชิงบวก ร้อยละ 11.1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ร้อยละ 9.1 ขณะที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ มีความคิดเห็นเชิงบวก น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน คือร้อยละ 3.6 เท่านั้น

6. ในการเปรียบเทียบการให้ข้อเสนอแนะของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ผลการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการให้ข้อเสนอแนะของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับพบว่า หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ให้ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกัน คือเสนอแนะให้รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ปรับปรุงนโยบายใกล้เคียงกันมาก โดยหนังสือพิมพ์มติชน เสนอแนะให้รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ปรับปรุงนโยบาย ร้อยละ 66.8 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ร้อยละ 68.3 และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ร้อยละ 64.0

ส่วนนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ที่สื่อมวลชนให้การสนับสนุนนั้น มีสัดส่วนที่รองลงมา ซึ่งพบว่า หนังสือพิมพ์มติชนให้การสนับสนุน ร้อยละ 22.7 ซึ่งใกล้เคียงกับ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่สนับสนุน ร้อยละ 23.3 ขณะที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ให้การสนับสนุนนโยบายรัฐบาลนี้ น้อยที่สุดคือร้อยละ 14.5

ทางด้านนโยบายของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ที่สื่อมวลชนคัดค้านนั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ มีความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยพบว่า หนังสือพิมพ์มติชน คัดค้านนโยบายของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ร้อยละ 10.5 ซึ่งไม่แตกต่างกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากนัก โดยคัดค้านร้อยละ 8.4 ขณะที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจกลับพบว่า มีความคิดเห็นคัดค้านนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร มากที่สุดร้อยละ 21.5

ทั้งนี้ในบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่นโยบายประกาศสงครามคอรัปชัน นโยบายประกาศสงครามยาเสพติด และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีข้อสังเกตว่า สื่อมวลชนได้วิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาลดังกล่าวในเชิงลบอย่างชัดเจน

โดยในระยะเวลา 5 ปี ของรัฐบาลทักษิณ สมัยที่ 1 ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 -2548 และ สมัยที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548-2549 พบว่า จากจำนวนบทบรรณาธิการที่คัดเลือกมา 763 บทความ หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับได้กล่าวถึงนโยบายปราบปรามการทุจริตคอรัปชัน รวมทั้งสิ้น 97 บทความ กล่าวถึงนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้รวม 79 บทความ และกล่าวถึงนโยบายปราบปรามยาเสพติด รวม 62 บทความ

พบว่าหนังสือพิมพ์มติชน กล่าวถึงนโยบายประกาศสงครามคอร์ปชั่นของรัฐบาลนี้มากที่สุด จำนวน 36 บทความ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กล่าวถึงนโยบายประกาศสงครามคอร์ปชั่นรองลงมาคือ 34 บทความ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ กล่าวถึง 28 บทความ

สำหรับนโยบายประกาศสงครามยาเสพติด หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับให้ระดับความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กล่าวถึงมากที่สุด คือ จำนวน 22 บทความ หนังสือพิมพ์มติชน 20 บทความ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ กล่าวถึง 19 บทความ

ขณะที่นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ กล่าวถึงมากที่สุด จำนวน 40 บทความ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์มติชน กล่าวถึง 31 บทความ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกลับให้ระดับความสำคัญน้อยที่สุด โดยกล่าวถึงนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระยะเวลา 5 ปี เพียงแค่ 8 บทความ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร : วิเคราะห์จากบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน เกิดประโยชน์กว้างขวางมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ควรศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร จากบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันฉบับอื่นๆ นอกเหนือจาก หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร และการให้ระดับความสำคัญของนโยบายรัฐบาลในด้านต่างๆ ของสื่อมวลชน ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร จากบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร และการให้ระดับความสำคัญของนโยบายรัฐบาลในด้านต่างๆ ของสื่อมวลชน

